

Eko-Okullar Projesi

Çevre, günümüzde önemli bir konu. Ülke, hatta dünya olarak harekete geçtik. Çevremizi temiz tutmaya çalışıyoruz, yerlere çöp atmıyoruz. Artık çöp de demiyoruz; atık diyoruz. Atıklarımızı biriktiriyor, mümkünse gerikazanıyoruz. Hepimiz plastik atıkların doğada uzun süre ayrıştıramadığını biliyoruz. Atıklarımızın çevreye verdiği zararın da farkındayız. Yok olan türlere, yok olan yaşam alanlarına üzülüyoruz. Çevre koruma konularında çalışanlara destek veriyoruz. Gerçekte, çalışanları desteklemekten çok daha fazlasını yapabiliriz. Eko-Okullar Projesi, bu amaçla ortaya çıkmış.

Eko-Okullar Projesi, okullarda çevre bilinci, çevre yönetimi ve sürdürülebilir kalkınma eğitimi vermeyi hedefliyor. Ancak, projeye katılan öğrencilerin yalnızca çevre konularında bilgi edinmeleri yeterli değil. Bilinçlenen öğrencilerin, ailelerini, yerel yönetimleri ve sivil toplum kuruluşlarını da bilgilendirip, onları harekete geçirmeleri gerek. Bunun nasıl olacağını projenin basamaklarını öğrenince daha iyi anlayacaksınız. Ama önce Eko-Okul projesiyle ilgili temel bilgilere bakalım.

Eko-Okul, uluslararası bir proje. Amerika'dan Afrika'ya dünyanın dört bir köşesindeki okullar bu

projeye katılabiliyor. Her ülkenin bir ulusal koordinatörü var. Ülkemizde Eko-Okul Projesi'nin ulusal koordinatörlüğünü Türkiye Çevre Eğitim Vakfı yürütüyor. İsteyen her ilköğretim okulu, ulusal koordinatörlüğe başvurarak projeye katılabiliyor.

Okullar atıklar, su, enerji, ulaşım, sağlıklı yaşam, biyolojik çeşitlilik konularından birini seçip çalışmaya başlıyorlar. Projenin bir de ödülü var: yeşil bayrak. Kazanan okullarda bahçedeki Türk bayrağının yanına asılan yeşil bayrak, o okulun çevreye duyarlı olduğunu gösteriyor. Peki, bu ödülü kazanmak için ne yapmanız gerekiyor? Çok basit... Sizden beklenen, 7 basamağın gereklerini yerine getirmek.

Önce bir eko-okul komitesi oluşturacaksınız. Bu komite, okuldaki etkinlikleri düzenlemekle görevli olacak. Komitede öğrenciler, öğretmenler, görevliler, veliler, hatta yerel yöneticiler bulunacak.

Sonra çevre incelemesi yapmalısınız. Okulunuzun bulunduğu çevreyi gözleyecek, okulun çevreyle etkileşimi, çevreye etkilerini araştıracaksınız. Okulunuzun bulunduğu bölgede yaşanan çevre sorunlarını saptayacaksınız. Örneğin, atık konusunu çalışıyorsanız, "Okulunuzda hangi atıklar var, bu atıkların miktarı nedir, bunları azaltmak ya da gerikazanmak için neler yapılabilir?" gibi soruların yanıtlarını araştırmalısınız. Anketler uygulayabilir, ölçümler yapabilirsiniz.

Bu basamak önemli. Yaptığınız incelemeleri değerlendirdikten sonra bir eylem planı yapmalısınız. Eylem planı yapmanın amacı sistemli, etkin, verimli çalışmak. Gerçekçi amaçlar belirlemeli, bu amaçlara uygun etkinlikler tasarlamalı ve bunları gerçekleştirmek amacıyla bir zaman planlaması yapmalısınız.

Peki, bu plana uymayı, amaçları gerçekleştirebilmeyi ne sağlayacak? Dördüncü basamakta proje kapsamında yapılan etkinlikler sunulacak ve değerlendirme yapılacak. Yani etkinliklerin raporu tutulacak. Bu, projenin sürekliliğinin de bir güvencesi. Sonuçlar tüm okula duyurulacak. Örneğin, atıkların ne kadar gerikazanılıyor, alınan önlemlerle atıklarda ne kadar azalma oldu? Okul çevresiyle, örneğin yerel yönetimle nasıl bir işbirliği yapıldı?

Bir başka konu da, yaptığınız etkinliklerin okul programının bir parçası olmasına dikkat etmeniz. Projede çalıştığınız konularla okulda işlediğiniz konular arasında bağlantı olmalı. Nasıl mı? Yine atıklar konusundan bir örnek verelim. Beşinci sınıf fen bilgisi dersinde Canlılar ve Doğayla Etkileşimleri ünitesinin "Ayrıştırıcı canlılar olmasaydı ne olurdu?" konusu üzerinde çalışırken, bir akvaryumun içine çeşitli atıkları koyup bunların ne kadar zamanda ayrıştırılacağını araştırabilirsiniz. İşte bu örnekteki gibi yaparsanız, projeyi okul programınızın içine yerleştirmiş olursunuz. Müzik dersinde atıklarla ilgili bir şarkı yazabilir, matematik dersinde atıklarla ilgili istatistiksel bilgiler çıkarabilir, sosyal bilgiler dersinde atıkları azaltarak tasarruf yapmanın aile bütçesine katkısını inceleyebilirsiniz.

Projeniz hakkında tüm okulunuzu ve yakınlarınızı bilgilendirmeli ve herkesi katılıma özendirmelisiniz. Veliler, yerel yönetimler, sanayi kuruluşları ve daha geniş toplum kesimleri bu projede yer almaya başladıkça asıl hedefimize, yani çevre bilincini artırmaya ulaşmış olacağız. Çünkü sizin okullarınızda yakacağınız ışık, dalga dalga yayılacak ve toplumun aydınlanmasını sağlayacak.

En son olarak da okulda yaptığınız projeyi özetleyen bir "eko-ilke" oluşturmanız bekleniyor. Bu ilke, amaçlarınızı, değerlerinizi ve elde etmek istediğiniz başarıları temsil edecek.

Projenin basamakları zor değil. Üstelik elinizde belirli bir plan olduğu için işiniz kolay. En güzeli, yaparak-yaşarak-uygulayarak öğrenmenin

Siz Neler

Yapabilirsiniz?

Eğer okulunuzda bu projeyi uygulamak istiyorsanız, derginizi de yanınıza alıp bir öğretmeninizle görüşün. Öğretmeniniz de ilgi duyarsa Eko-Okul Projesi'nin koordinatör öğretmeniniz olur ve ulusal koordinatörle bağlantı kurar. Unutmayın kelebeğin kanat çırpışlarını! Harekete geçtiyseniz, yaşanılabilir bir dünya için bir şeyler yapmaya başladınız bile...

Yeşil Bayrak Ödülü Alan Okullar

1997-1998

Özel Yükseliş İÖO (Ankara)
Özel Bilim İÖO (Ankara)
Göktürk İÖO (Ankara)

1998-1999

Kavaklıdere İÖO (Ankara)
ODTÜ EV Özel İÖO (Ankara)
Altındağ Atatürk İÖO (Ankara)
Özel İlke İÖO (Ankara)
Yıldırım Setbaşı İÖO (Bursa)

1999-2000

Özel Bilim İÖO (Ankara)
Göktürk İÖO (Ankara)
Tarhuncu Ahmet Paşa İÖO (Ankara)
Özel Gediz İÖO (İzmir)
Özgiller Dalan İÖO (İzmir)
Reha Necla Midilli İÖO (İzmir)
Zübeyde Hanım Anaokulu (İzmir)
Namık Kemal İÖO (İzmir)
Cumhuriyet İÖO (Van)

2000-2001

ODTÜ EV Özel İÖO (Ankara)
Özel İlke İÖO (Ankara)
Özel Jale Tezer İÖO (Ankara)
Yıldırım Setbaşı İÖO (Bursa)
Özel Marmara İÖO (İstanbul)
Özel İrmak İÖO (İstanbul)
TED İstanbul Koleji Vakfı Özel İÖO (İstanbul)
Özel Balkan İÖO (İstanbul)
Hamdullah Suphi Tanrıöver İÖO (İzmir)
Kurtuluş-İpek Şevi İÖO (İzmir)
Özel Gelişim İÖO (İzmir)

yanında, tüm dünyayı ve gelecek kuşakları etkileyecek bir çevre bilinci kazanacaksınız. Bir grubun üyesi olarak da kimliğiniz gelişecek. Sorunları görme, tartışma ve çözüm üretme becerileriniz gelişecek. Kararlar alacak, planlar yapacak, raporlar yazacaksınız. Tüketim alışkanlıklarınız değişecek, doğal kaynakları korumak için tutumlu olma çabasına gireceksiniz.

Kimi bilimadamlarının geliştirdiği ilginç bir düşünceye göre, dünya canlı bir gezegen ve dünyanın bir ucundaki bir kelebeğin kanat çırpışı, diğer uçta bir fırtınaya neden olabilir. Çünkü, bu gezegende canlı cansız her şeyin birbiriyle kusursuz bir ilişkisi, bir uyumu var. Peki, bu ilişkiyi, uyumu tek yanlı olarak bozmaya hakkımız var mı? Ancak çevre bilinci kazanmakla yaşadığımız çevrenin bir parçası oluruz. Bir de her zaman yüreğimizde taşımamız gereken bir değer var: Yaşama saygı. Çok şanslıyız ki, bu güzel gezegende bizimle beraber birçok canlı, dağlar, taşlar, toprak, hava ve su var.

Tuğba Can

Kaynaklar

<http://www.turcev.org/eko-okullar/eko-okullar.htm>
<http://www.eco-schools.org.uk>
<http://www.eco-schools.org>

Daha fazla bilgi için

Gamze Gülez
Türkiye Eko-Okullar Ulusal Koordinatörü
Türkiye Çevre Eğitim Vakfı
GMK Bulvarı No: 12/22 06570 Tandoğan ANKARA
Tel: 0 312 229 5118 Faks: 0312 229 0613
Web: www.turcev.org